

Barcelona	Edició vespre	8	ptes. mes
	Edició matí	9	
Península		7 50	trimes.
Amèrica		8 50	
Unió postal		25	

La Veu de Catalunya

10 cèntims

REDACCIÓ I IMPREMTA

Carrer de Ferlandina 7 9 11
(Prop de la Plaça dels Àngels)
Telèfon núm. 5329 A

ADMINISTRACIÓ

Escudellers, 10 bis, entresol
Telèfon 184 A

Anticòpia, equips, consumables i recanvis a preu d'antiga. Per l'edició del vespre s'accepten equips i consumables fins a les 12 hores de la tarda. Per l'edició del matí fins a les 10 hores de la matinada a l'impremta.

Anv XXXIII - N.º 8.569

Barcelona: Dimarts, 20 de novembre de 1923

Edició del matí

L'ofici i misses que se celebraran demà dimecres, dia 21, de deu a dotze, a l'església parroquial de Sant Feliu de Codines, seran aplicades per l'ànima de

D. Magí Furriol Arderius

QUE MORÍ EL DIA 18 DE NOVEMBRE DE 1922

A L'EDAT DE 30 ANYS

havent rebut els Sants Sagraments i la Benedicció Apostòlica

(A. O. S.)

Els seus desconsolats pares don Nicolau Furriol i donya Concepció Arderius, germans donya Francisca (absent), don Pau i don Joan, germà polític don Antoni Cuspinera (absent), oncles, cosins i parents tots, en recordar als seus amics i coneguts tan dolorosa pèrdua, els preguen el tinguin present en llurs oracions, agraïnt l'assistència a alguna de dites misses

No es convida particularment

EL SENYOR

D. Josep M.º de Falgás i de Pouplana

Advocat, Llicenciat en Ciències, soci-gerent de la Societat "Orsola Solà y C.º"

morí el dia 13 del corrent al matí

havent rebut els Auxilis Espirituals i la Benedicció Apostòlica

(A. C. S.)

Els seus afligits vidua donya Júlia Lagarreta, germanes Pietat, Concepció, Dolors i Consol vidua de Rahola, germans polítics Macari Dispés, Màrius Bayer, Dolors de Ciurana vidua de Falgás i Ramona Terradas vidua de Falgás, nebots, nebots polítics, cosins, parents tots i la raó social **Orsola Solà y C.º**, en recordar tan sensible pèrdua als amics i coneguts, els demanen una oració per l'ànima del difunt i l'assistència a les misses que, per son etern descans, se celebraran demà, dimecres, dia 21, de deu a dotze, a l'església parroquial de Betlem, essent les d'ofertori d'onze a dotze.

Totes les que se celebrin el mateix dia a les parròquies de Sant Feliu i Santa Maria de Lladó, seran aplicades per la seva ànima

Agraïnt l'assistència el dol es dona per acomiadat

No es convida particularment

L'Emm. Sr. Cardenal Arquebisbe de Tarragona i els Il·lms. Srs. Bisbes de Barcelona i Girona s'han dignat concedir indulgències en la forma acostumada.

PREGUEU PER L'ÀNIMA DE

CLIMENT BORBONET I RAMON

FARMACEUTIC

que morí a Llavaneres el 31 del passat octubre, havent rebut els Sants Sagraments i la Benedicció Apostòlica

(A. C. S.)

Els qui el ploren: Vidua Na Dolors Codina, fills Climent, Marina, Antònia i Josepina, germanes Dolors i Josepina, germans i germanes polítics i família tota, en recordar tan sensible pèrdua als amics i coneguts, els preguen que el tinguin present en llurs oracions i se serveixin assistir a les misses, que per l'etern descans de la seva ànima, se celebraran demà dimecres, de deu a dotze, a l'Església Parroquial de Sant Cugat, pel qual favor els quedaran sumament agraïts

No es convida particularment

(Els Il·lms. Srs. Bisbes de Barcelona i Vich s'han dignat concedir indulgències en la forma acostumada)

CARPETS DE COCO SMYRNA

CARPETS IMITACIÓ

Gran assortit en mides i dibuixos

Fill de A. Puig Usón. - TRAFALGAR, 8

TORPEDE
TURISME 7 places
XASSIS
PER A OMNIBUS

MARCA

LANCIA

OMNIBUS
de 16-22 passatgers
CAMIONETES
DE 2 TONES

XASSIS marca

A. S. tipus G. M. C.

nous de 2 tones
per a omnibus
i camionetes

exclusiva per a la venda dels acreditats

CAMIONS
de la marca

LIBERTY

U. S. A.

5 1/2 TONES
amb volquete i sense

nous i reconstruïts

Stock complet de peces de recanvi
Remesa immediata

A. ANTICH

Provença, 110 - 114
Telèfon 517 H.
Remesa immediata

LLEGIU

La Veu de Catalunya

dels dimarts matí i vespre

Cada DIMARTS publicarà la plana d'anuncis especialitzats de la Borsa del propietari i el llogater

Tot propietari que tingui una habitació per llogar ha d'anunciar-ho a

La Veu de Catalunya

Els anuncis especialitzats de **La Veu de Catalunya** són els més eficaços, ja que van directament del propietari al llogater o del venedor al comprador

Anuncieu els vostres immobles cada dimarts a

Llegint la secció d'anuncis especials de la

Borsa del propietari i del llogater hom trobarà l'habitació o local que desitja

millones de persones del Comerç, de la Indústria i de totes les Professions

Tres tomes sòlidament encuadernats: 75 pessetes

Franco de portes en tota Espanya

Anuaris Bailly-Baillière y Riera Reunidos, S. A.
Sección P. - Consejo de Ciento, 240. Barcelona.

La Veu de Catalunya

Dues grans edicions diàries

Acaba de sortir

D'ací i d'allà

Magazine mensual

ESPORTS - MODOES - ACTUALITATS
NOVETATS CIENTÍFIQUES - LITERATURA
NOMBROSA INFORMACIÓ GRÀFICA
LA MÉS IMPORTANT REVISTA GRÀFICA CATALANA

Preu 1'25 ptes.
l'exemplar

Suscriviu-vos avui mateix al **D'ací i d'allà**
Demaneu exemplar de mostra que enviarem de franc

SUBSCRIPCIÓ

Barcelona 13'50 ptes. any
Fora 14'50 » »

A tots els nostres subscriptors de Barcelona o de fora que no hagin rebut el **D'ací i d'allà** per tot el 21 del corrent, agraïm que ho comuniquin a l'Administració de EDITORIAL CATALANA, S. A., Escudellers, 10 bis, entresol.

FEBROXIL CERA

EL MÁS SÓLIDO DE LOS PUNTALES DE LA TERAPÉUTICA ANTISÉPTICO-BACTERICIDA

FIEBRES TIFOIDEA Y PARATÍFICAS
FERMENTACIONES PÚTRIDAS INTESTINALES
FIEBRES INFECCIOSAS ENDODIGESTIVAS

MILLARES DE MÉDICOS EN EL MUNDO FUNDAMENTAN SUS ÉXITOS EN EL

FEBROXIL CERA
VENTA FARMACIAS

OFICINAS Y LABORATORIOS
Vía 18 y Regeneración, 15 al 18
BARCELONA

FINAL DE LIQUIDACIÓ!!

Queda poc gènere per a vendre a qualsevol preu. Els rellotges polseres d'or de llei 19 ktes., màquina fina, assegurada per cinc anys, que venem al preu de

47 Ptes. s'acaben

Aviat: inauguració del nou local
Rambla de les Flors, n.º 10

Joieria Pomar

1, CARRER BONSUCCES, 1

CADA HIVERN

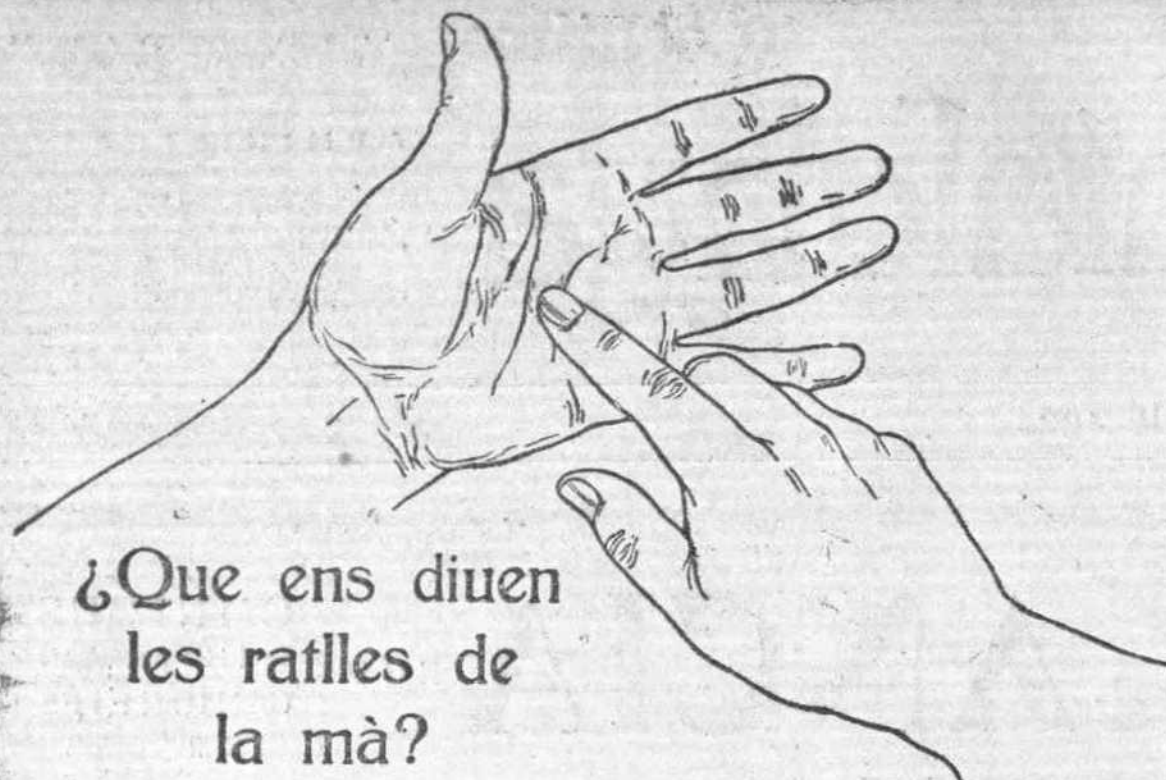
s'ha de donar als nens delicats l'oli de fetge de bacallà pur i inalterable de les pesqueries de Bergen (Noruega), que és el medicament reconstituent per excel·lència, per la quantitat de iode combinat que conté: en flacons d'un i de mig litre.

J. URIACH I C.º - BRUCH, 49

Dr. Busquet Inspector del servei de dementes de la Mancomunitat. - Avariosis antiga. Preocupacions, Neurastènia, Angoixa, Melancònia. Trastorns genèssics, mentals o nerviosos. - Aragó, 201. - De 3 a 5.

Dr. Montaña dels Hospitals de París. Pell i Venèri. Sant Pau, 23, principal, 2.º

Capses de luxe per a bodes i batllots Antiga Casa BARQUES, carrer de Sant Pau, 38.

Que ens diuen
les ratlles de
la mà?

En altre temps es pretenia llegir en
elles el perverir. Avui, molt més que
aqueixes ratlles, ço que ens interessa i
sedueix és la suavitat, la blancor i la

fragància exquisides que el Sabó Heno
de Pravia comunica a les mans que l'usen.
És el predilecte de totes les persones de
bon gust.

**Heno
de
Pravia**

Es un sabó pur, sense barreges ni adul-
teracions de cap mena. El seu incon-
fundible perfum es manté tan intens al
final com al principi de la pastilla. Si
vostè compra una capsula de tres pastilles,

observarà, en consumir la tercera,
que amb el temps ha millorat en duresa
i fragància. El veredict del públic és
unànim en reconèixer aquestes bones
qualitats.

150 ptes. pastilla

Demani a les perfumeries i drogueries. — Perfumeria Gal. — Madrid

Banca Marsans, S. A.

Valors - Cupons - Girs - Canvi - Cotons - Viatges

Rambla de Canalejas, 2-4
BARCELONA

Direcció telefònica:

MARSANSBANK

Apartat de Correu núm. 1

Telefons números. 4530 A.

4531 A.

4532 A.

SUCURSAL A MADRID

Avinguda del Comte de Peñalver, núm. 18

LOCALS

Observatori Meteorològic de la
Universitat de Barcelona. — Dia 19

de novembre de 1923.

Hores d'observació: A les set, a les

treze i a les vint.

Baròmetre a 0^m al nivell de la mar:

759.9, 759.0, 752.2.

Termòmetre aer. 103.152, 142.

Termòmetre humit. 82.173, 103.

Humitat (centèsimes de saturació).

73.64.

Direcció del vent: NO., SO., ONO.

Velocitat del vent en metres per se-

gon: 2, 5, 4.

Estat del cel: Quasi tapat, Tapat.

Classe de núvols: St. K. C. St., Fr. K.

C. St., St. K. A. St.

Temperatures extremes a l'ombra:

màxima, 16.7; mínima, 5.4; mínima prop

del sol: 7.0.

Oscil·lació termométrica: 8.3.

Temperatura mitja: 12.5.

Precipitació aquosa, des de les set

del matí del dia anterior a les set del

dia de la data, 0.0 mm.

Recorregut del vent en igual perío-

de: 134 km.

Observacions particulars:

A les quatre hores menys cinc mi-

nuts, Neuger terratrèmol (grau tres

de l'Escala de Mercalli).

El director, E. Alcóbé.

Per sospites, al carrer de l'Est, fou

detingut Felip Hernández López, de

42 anys, i en ésser portat a la Dele-

gació de policia fou reconegut com

a persona d'antecedents sospitosos.

Vaixelles

PORCELLANA

Al carrer de Bergnes de les Cases,

a una taverna, hi hagué baralles i

resultà que a Manuel Morfita, de

32 anys, li trencaren la clavícula

dreta i li causaren contusions a l'oc-

elcup.

JOIES VILANOVA Unió, 8

La Biblioteca del Poble, que amb

tant cura sosté l'Associació de la

Primera Divisió, cada dia té nous

lectors, fins al punt d'haver arribat

Al Passeig Central del Parc de

Montjuich, l'auto-taxi 12.156, menat

per Francesc Font Casas, de 22 anys,

atropellà el soldat ariller Teofil

Alonso Arzo, de 22 anys, i li va cau-

sar contusions a la regió occipital,

tíbio caràica esquerra i en diverses

parts.

Cristalleries J. Llorens, R. Flors, 31

A la Caixa i Mont de Pietat (Cen-

tral): Senyor marquès d'Alós.

A la sucursal número 1 (Padró):

don Manuel Llopis i Bonifà.

A la sucursal número 2 (Sant Pe-

re): senyor marquès de Soto-Her-

moso.

A la sucursal número 3 (Gràcia):

don Joan Josep Ferrer-Vidal.

A la sucursal número 4 (Sant Mar-

ti): don Lluís Pons i Tusquets.

A la sucursal número 5 (Sants): don

Joan Lluís Pons i Tusquets.

A l'entram del Passeig de Gràcia

l'automòbil 12.899 anava sense ni-

mero de matrícula, i quan el guàr-

dia portava a la delegació el xofe

Josep M. Oriol aquest es va revoltar,

insultant el guàrdia.

Un inspector de la Companyia

Arrendatària de Tabacs va fer un

registre a una botiga del carrer d'O-

cata, descobrint-hi set paquets de

cigarrats superiors, 14 cigarrs marca

xica, 113 cigarrs forts i 24 paquets

de cigarrs comuns forts.

De la galeria de la seva casa del

carrer de Floridablanca Miguel Co-

lomb Abat va caure i es va causar una

ferida contusa a la regió parietal

dreta i ferida punxant a la interna-

pular esquerra.

Al carrer de Gràcia-Provença l'au-

tomòbil David 135 atropellà Josep

Moyas Tará, de 65 anys, i li va cau-

sar contusions a les regions escapu-

lar, pectoral i peu dret, i greu bron-

co-pneumonia traumàtica dreta.

A la Ronda de Sant Antoni un au-

to, que va fugir, va atropellar al noi

Josep Fernández, de deu anys, i li

va causar una ferida contusa i ero-

só a l'anca esquerra.

Ajuda a terra, al carrer de San-

ta Maria, un guàrdia hi trobà Maria

Carbollo, de 33 anys, de nació por-

tuguesa, defallida i plena de misè-

ria. Com es pot suposar la portaren

al Comissari, i després a l'Asil.

Al carrer d'Alfred Calderon, dos ho-

mes, Martí Pérez Ramos, de 37 anys,

i Pere Pérez Barceló, de 40, van cau-

ren un gran avallot. El primer dels

que el segon el volia matar, però no

li trobaren cap arma.

A dins del pis d'una casa del car-

rer del Vidriol (Hospital), l'amo del

pis, Francesc Macià Ferrer, de 45

anys, es va barallar amb el rellotger

Francesc Campdonà Alsina, de 24

anys, i va ferir-lo a la regió obicu-

lar esquerra.

Entre amo i rellotgers d'un pis de

la Ronda de Sant Antoni hi ha se-

rioses diferències, que provocaren

gran batucada. L'amo, Domènec Soler

Tassí, de 40 anys, va tirar el porro

contra Piar Estorad, de 24 anys, i li

va causar erosors als braços.

Al carrer de la batalla de Lepant,

dissabte, a la nit, es va reproduir la

batalla, i no donia pas ésser damunt

l'alguar. S'hi ficà, per a descompar-

tir els que es barallaven, Camil

Peñalva Sans, de 33 anys, i el ferir-

en a la regió carotida esquerra. Un

del combatants va caure a mans de

Sant Bertran s'estava Isidre Me-
rite Martínez, de 27 anys, amb una
panera de peix, venent-lo sense per-
mis. El guàrdia urbà va manar-li que
se n'anés a cercar el permís. El va
insultar-se i va insultar al guàr-
dia, i aquest, per correspondre-li,
el va portar al davant del delegat.

Al carrer del Fresser hi viu Lluís
Llinars Palau, de 39 anys, encarregat
d'una «treballada» del moll. Dis-
sabte se li presentaren a casa Jaume
Ritort, xofer, i Manuel Serrat, aju-
dant (que setmanes enrera foren
acomiadats), exigint-li que els pa-
gués una setmanada, i, no aconse-
guint el que demanaven, agrediren
al Llinars. Li varen causar contu-
sions a les regions orbitàries i ma-
lar dretes i commoció cerebral.

A dins del pis d'Emília Catalan
Ibáñez, de 25 anys, al carrer del
Lleó, es barallaren l'Emília i Adolf
Montoliu Badenes, de 25 anys, i Mi-
guel Peris Pérez, de 21 anys, i tots
en resultaren nafats de cara i mans.

MAGATZEMS POMPEIA

Mobles per ofidines. Salmeron, 75
Amé dels nombrosos mobles existents
a la casa, es fabriquen per encàrrec
especial a gust del client.

Societat especial per a Dormitoris,

Salons, rebедors i menjadors.

Davant de les barriques de la pla-
ja del Bogatell hi hagué una gran
batucada: Jaume Lluerna Bordes, de
45 anys; Filomena Lluerna Sans, de
21 anys; i Vicens Lluerna Sans, de
19 anys, formaven un front, i l'altre
estava format per Patrocin Navarro,
de 25 anys, i Jesús Navarro, de 20
anys. Després de la baralla es troba-
ren tots o ferits o contusionats.

A la font de la cantonada Aragó-
Villanar, dues noies es barallaren a
cops de càntir. Francisca Ruiz Mar-
qués, de 25 anys, va contusionar la
equipart de la Consol Glorià Joana-
de de dotze anys.

Al Passeig de Gràcia-Provença l'au-
tomòbil David 135 atropellà Josep
Moyas Tará, de 65 anys, i li va cau-
sar contusions a les regions escapu-
lar, pectoral i peu dret, i greu bron-
co-pneumonia traumàtica dreta.

A la Ronda de Sant Antoni un au-
to, que va fugir, va atropellar al noi
Josep Fernández, de deu anys, i li
va causar una ferida contusa i ero-
sio a l'anca esquerra.

Ajuda a terra, al carrer de San-
ta Maria, un guàrdia hi trobà Maria
Carbollo, de 33 anys, de nació por-
tuguesa, defallida i plena de misè-
ria. Com es pot suposar la portaren
al Comissari, i després a l'Asil.

Al carrer d'Alfred Calderon, dos ho-
mes, Martí Pérez Ramos, de 37 anys,
i Pere Pérez Barceló, de 40, van cau-
ren un gran avallot. El primer dels
que el segon el volia matar, però no
li trobaren cap arma.

A dins del pis d'una casa del car-
rer del Vidriol (Hospital), l'amo del
pis, Francesc Macià Ferrer, de 45
anys, es va barallar amb el rellotger
Francesc Campdonà Alsina, de 24
anys, i va ferir-lo a la regió obicu-
lar esquerra.

Entre amo i rellotgers d'un pis de
la Ronda de Sant Antoni hi ha se-
rioses diferències, que provocaren
gran batucada. L'amo, Domènec Soler

Tassí, de 40 anys, va tirar el porro
contra Piar Estorad, de 24 anys, i li
va causar erosors als braços.

Al carrer de la batalla de Lepant,
dissabte, a la nit, es va reproduir la
batalla, i no donia pas ésser damunt
l'alguar. S'hi ficà, per a descompar-

tir els que es barallaven, Camil
Peñalva Sans, de 33 anys, i el ferir-
en a la regió carotida esquerra. Un
del combatants va caure a mans de

la guàrdia civil, la qual el portà a
l'ambulància de l'Hospital Clínic.

Prop del camp de futbol de l'Euro-
pa, automòbil 11.638 R. va atro-
pellar el noi J. Hernández, de deu
anys, i li va causar una ferida con-
tusa a la regió occipital i commo-
ció a l'anca esquerra.

**NO COMPREU
els vestits i abrics
sense visitar abans la
CASA BALTÀ
IMMENSES COL·LECCIONS
A PREUS LIMITATS**
Banyes Nous, 11 Cegos Boqueria, 8

Diuenge el capità general N. Emi-
li Barrera, acompanyat del seu au-
dient de camp En Rafael Fernández
López i del general En Placid Pe-
rera, revista els sonetens de Mal-
grat, Pineda i Calatà, dirigint-los a
tots elogis.

A les barraques del carrer de Cor-
sega una colla d'homens agallissaren
a Just Giménez Bielsa, de 41 anys,
causant-li ferides incisives a diverses
parts del cos.

Al replà de l'escala d'una casa del
carrer del Fresser Manuel Serrat, de
23 anys, i Jaume Ritort, de 25, tin-
guen diferències amb Elvira Gu-
mà Tort, de 35 anys, i li pegaren,
contusionant-la a la part esquerra.
Hi va intervenir el marit de Elvira
també hagué d'anar al dis-
pensari, amb la seva dona.

L'auto 9.567 B i el cotxe de punt 168,
al Paral·lel, toparen i es causaren
desperfectes ambdós vehicles.

A la plaça d'Espanya, entrant a
l'Exposició, l'auto 10.884 va atropellar
a Rosa Giner Martínez, de 34 anys,
i li va causar contusions a la mà
esquerra i diferents parts del cos.

Els conductors del camió 9.168 i el
carreter del número 1.833, per si no
els deixaria passar, moqueren un
gran avallot i es pegaren bufetades,
i després anaren a parar a la dele-
gació.

Dos tramvies de la línia 21 topa-
ren al passeig de Gràcia i Maria Re-
dú Ayet, de 48 anys, va resultar
amb epistaxis al nas i excitació ner-
viosa, i Vicens Giner Enric, de 19
anys, amb commoció cerebral.

Relació dels objectes trobats i di-
posats a la Majordomia Municipal:
Un paquet contenint un pantaló,
una americana i un parell d'espar-
denyes, un paquet contenint un pa-
rell d'esparidenyes, una camisa, una
cartera i altres objectes; un certifi-
cat a favor de Joan Juvé Serrano;
una cartera de cuir, contenint una
cubula personal, a nom d'En Josep
Joan Pérez un abric usat, clar, d'ho-

mes; dos paquets contenint tres ves-
tits; quatre pantalons, sis camises i
altres efectes; una bossa-moneder
petita, d'argent, contenint centims;
una cartera de pell, amb documents, a
nom d'En Joaquim Tarrés Matama-
ra; una clauera, una bossa de vellut,
roca, contenint una clau, dos mocha-
dors i metall; tres claus; un moned-
er de pell, metàl·lic, contenint un mo-
neder i centims; un ajustador de me-
tall per a corbata; dos cupons de la
Catalana de Gas i Electricitat, S. A.;
tres cupons del Deute Municipal
de Barcelona; una arrebacada que se-
mbla d'or; una clauera amb, una clau,
un llavín i un moneder vermell; un
porraínes usat d'home; un moneder
petit, d'abric usat, contenint un mo-
neder i metall; una llibreta mili-
tar, a favor de Joan Escusa Canals,
i una participació de naixement a
nom d'En Joan Escusa Payol.

Anit passada, a les deu, al Dispen-
sari del carrer de Solpèdica, fou au-
xiliat l'obrer Manuel Ferrer i Miralles,
de 21 anys, habitant al carrer
d'Entença, 29, a primer primer.
Presentava fractura de les costelles
vintena, novena i desena, contusions
a diferents parts del cos, de pronò-
tic greu ocasionades per haver-lo
atropellat l'auto David 11.896, a la
Ronda de Sant Antoni, xamfrà al car-
rer d'En Manso.

Després d'així fou portat a

Hospital Clínic. El xofer restà agafat.

**MARES
MOLTA LLET**

present

Rob-Vida Miret

No és més que una orxata del suc
de plantes lleteres que pasturen in-
stintivament els mamífers quan tenen
necessitat d'aliment.

Durant l'embaràs Rob-Vida n.º 1
combat l'abundància, dolors i molè-
sties prèvies de l'estat, desentolla i for-
tifica el nou ésser, tonifica la mare i
predispone per a un part feliç i lli-
t abundant.

En la lactància Rob-Vida n.º 2
augmenta la quantitat de llet, enri-
queix en caselles i mantega, refa la
mare de la desnutrició causada per
l'aliment.

En farmàcies, Autor, doctor Miret,
plaça Comercial, 9, Barcelona.

Vida religiosa

Avui, Sant Fèlix de Valois, con-
fessor, i Santa Majencía, marit.—Demà,
la Presentació de Nostra Dona i Sant
Maure, bisbe i confessor.

Quar

De Lima estant

La inspecció als hotels i fondees

l'il·lació. Les viandes es disposaven al damunt de taulers bruts, i a prop de la comuna dels empietats i cuiners, que els detritius i les tripes dels animals s'hi tiraven. Els tripes dels peixos, de la carn i de l'aviram, amb totes les sobres, en pois de llana, destapats, que viciaven l'atmosfera.

«La Prensa», de Lima, publicà unes fotografies en les quals apareixien els cuiners i ajudants, amb davantal brut, fassigoses, que no s'havien lavat, i de les quals s'hi veien els seus pantalons, de les quals s'hi veien els historics, o del perillós preindustrial.

La decepció rebuda pel poble de Lima fou aclaparadora, car el Restaurant del Zoològic fruit del privilegi de les grans festes, dels grans banquets, de les reunions dels elegants, del bel·lisme, dels desdoblats, de les llums, dels objectes, dels algun succeís transcendental havia de reunir un nucli de personalitats notables.

Ningú no s'explicava el contrast del Zoelógic amb l'Hotel Meury, essent ambdós dels mateixos propietaris, i fins i tot dels mateixos propietaris, amb les últimes decisions i ordres dels hancs municipals. Es ven que hi ha hagut descuit, o millor dit, falta de vigilància, ja que els propietaris, en menys de quinze dies, demanaren al Director de Salubritat Pública i a la policia, que els permetessin que els visités i la mateixa comissió s'admirà de com en tan pocs dies haguessin fet tant i tan bones reformes.

La Direcció de Salubritat Pública ha cursat una nota a la Municipalidad de Lima, fent-li ènceres en el sentit que, si bé el Zoelógic és un establiment estrany que no cancel·la les patents als amos d'Hotels i fondes que no complixin amb les ordenances i municipals dictades, i descuida una vigilància que hauria d'ocupar el pri-

Resultat de la inspecció ha sigut la clausura de moltes fondes de xinos i cases de baixa estofa en les quals no existia cap regla d'higiene, i sobrava el descuit i la brutícia per tot, de tal manera, que ham no s'explica que hi pugui haver individus que resistixin el baf i el mal gust d'aquestes cases que dona marges de mirar-les sense pensar perquè els xinos i les senyals orientals i foris vistes ha trobat el paladar.

Els que fan vida casolana no ens preocupen tant com els que estan oberts a near a les fondes i hotels, però, amb tot, ens alegrem de les disposicions de la Salubritat per a exigir algun ordre que condueixi a una

ble que s'hi celebrà un festival infantil.

Al Palau de l'Exposició els expositors observaran amb un àpat el relleu. En sortir de l'àpat, ja Etsa dels Somnients.

O bé dissabte, o bé diumenge, al vespre, és probable que s'avi un gran castell de focs artificials a l'Exposició.

I deia l'alcalde que no seria estrany que se celebrés algun altre acte, el qual, copormentament, seria anunciat.

mal d'ahir

**l d'Aran i l'Alt Ribagorça
s enfonzades.**

len de dues sotragades, i a això ens
va dir el doctor Fontserè, que el seu
entendre és un sol terratrèmol que ha
tingut la fase preliminar, i després
d'ones superficials.

També ens va facilitar el doctor
Fontserè les dades que ha telegrafiat
l'Observatori de l'Ebre, dient que
allí el terratrèmol ha estat registrat

Finalment ens va fer present el doctor Fontserè, que tot el Pireneu està afectat per sotragrades sísmiques, recordant els forts terratrèmols esdevinguts l'any 1914 a Benasà i la Serra Negra.

El terratrèmol d'ahir ha causat espadant a molts ciutadans, però és evident que la seva intensitat no era prou per causar desgràcies.

Per cert que ens deia una persona tècnica, que si a la nostra ciutat s'aparellessin els terratrèmols intensos de segle XV, segurament en patirien molt les construccions modernes, perquè

des cases d'avui no són tan consistents com les d'aquells temps, sobretot aquelles que tenen els soterranis aprofitats per magatzems i sostinguts per pil·lunes que cedirien fàcilment a la força d'un terratrèmol.

A Tarragona

Tarragona, 19 (310 nit).

A les quatre del matí s'ha notat un terratrèmol d'alguna intensitat, havent tingut 5 segons de duració, havent-se deturat alguns rellotges.

Deis pobles veïns, també diuen que s'ha sentit la sotragada sísmica.

La cança de Barberà, el fenomen haurà estat més fort que no pas aquí.

A Girona
Girona, 19 (2/15 nit)
Al matí, pròximament a les quatre
ha estat notat un terratrèmol, ha-
vent-se'n adonat bastants veïns. —
Burch.

A Lleida
Lleida, 19 (2/20)
Pròximament a les quatre de la
matinada, s'ha sentit en aquesta ciu-
tat un fort terratrèmol: d'una du-
rada d'uns 10 a 50 segons d'una gran
intensitat i forts sorolls soterranis.
El moviment ha estat un dels més

Les noves que tenim de Viella i de Sort, diuen que s'han produït alguns ensorraments de cases, sense que hagin pogut comprovar-ne

Padasi.—Montrebo.

La Veu de Catalunya

DIARI NACIONALISTA CATALA D'AVISO I NOTICIES

Dimarts, 20 novembre de 1923

Aquest número de LA VEU DE CATALUNYA ha sigut passat per la censura militar.

L'actualitat mediterrània

El viatge dels Reis d'Espanya a Itàlia, evocador de les gestes històriques de la dinastia catalana, ofereix un viú interès a tots els pobles ibèrics que poden considerar la Mar Mediterrània verament com a *Mare Nostrum*.

Admre presindint dels aspectes anecdòtics i de les descripcions ofioses del viatge, és evident que assenyalava una etapa interessantíssima i que podria representar, per a totes les terres hispàniques, una mena de rectificació històrica en la qual retrobessin les rutes perdudes o esvaïdes del comerç i de l'esperit mediterrani.

Aquesta rectificació, en la part que encara és possible, esmaria les conseqüències funestíssimes que produïren les desviacions històriques. Passà l'hora d'escollir entre l'Atlàntic i el Mediterrani. No ha arribat, ni arribarà mai per a nosaltres, l'hora de presindir de la Mar Mediterrània. I avui els corrents universals i l'interès propi dels pobles hispànics de la civilització greco-romana obliguen a cercar, en les rutes del Mediterrani, una reintegració complementària als camins de l'Atlàntic.

Per aconseguir aquest resultat, caldrà, però, que els pobles de les terres hispàniques es reintegressin en la plenitud de llurs personalitats naturals i històriques, de llurs éssers vius. Car és evident que, sense una actitud adequada a les noves orientacions, sense un instrument col·lectiu d'intervenció i de guiatge, aquest episodi d'actualitat no tindria conseqüències posteriors ni transcendència efectiva.

Es per això que un veritable estadista espanyol crearia en l'estructura viva de les terres d'Espanya, donant a cada un dels seus pobles les lleis del seu esperit patril, els instruments adequats a les realitzacions de cada hora de llur història. Car, precisament les causes íntimes i essencials de la decadència espanyola han sigut aquestes: la manca d'adaptació del sector hegemònic a les successives necessitats dels temps, en sorgir la civilització europea del tipus industrial, i la impossibilitat en la qual s'han trobat per actuar els sectors més adaptats a les noves modalitats, com a conseqüència de la condició d'inferioritat en què una concepció arbitrària i fictícia del país els ha mantingut sempre.

De l'Alemanya d'avui

El separatisme i la Borsa negra

Bonn la gent solia anar-hi per a visitar la casa de Beethoven. N'hi ha hagut prou amb cinc anys de guerra i cinc anys de pau perquè la casa de Beethoven no interessi ni poc ni molt. La vella ciutat universitària i romàntica ofereix altres atraccions d'un interès més immediat i més urgent. Bonn és un dels centres del separatisme renà i una de les ciutats on la reacció contra el separatisme ha estat més enèrgica. Al cap de poques hores d'haver ocupat l'Ajuntament per primera vegada els separatistes, van haver de sortir amb les cames al coll. Però, a l'endemà hi van tornar i ja no se n'han mogut. A la façana de la Casa de la Ciutat la bandera vermella, blanca i verda hi oneja — segons la fórmula consagrada — ben alta, ben dreta i ben sola. A l'entrada hi ha guàrdies armats de les forces republicanes, amb un braçal tricolor, una gorra verda i fusells de model militar. A cada banda del portal hi ha muntada una ametalladora. Ningú no pot entrar ni sortir de l'Ajuntament sense ensenyar els papers. Podria dir-se que els separatistes són els amos de Bonn, si no hi hagués els francesos que són els amos de Bonn i dels separatistes. Per cada soldat de la república renana hi ha deu, vint, cent soldats de la República francesa. La majoria d'aquests soldats de la República francesa són negres que van i vénen pels carrers com si fossin a casa llur, riuen, criden, parlen negre i fan el plaça. De vegades, tot fent bàrtila se'ls dispara el fusell i maten un parell de criatures. Però no es pot dir que siguin mal intencionats. Al contrari: hom no s'explica com les desgràcies són tan poques. El natural fora que un negre reaccionés davant d'un tramvia elèctric com un blanc reaccionava davant d'un lleó; i començés a disparar a tort i a dret. Però no. Als negres no els fan por els tramvies. N'hi ha i tot que s'enfilen i tenen converses llargues amb el conductor. Entre els alemanys que es playen de tenir els negres aposentats a casa com a cal sogre, i el general Mangin, que diu que els negres són del millor que hi ha, qui té raó? Per ara té raó el general, i si no la té se la pren.

L'exèrcit negre i la Borsa negra són els grans espectacles que la ciutat de Bonn ofereix avui com avui, al foraster. Al costat d'aquestes brillants manifestacions de la vida europea contemporània, els separatistes — ja no parlem de Beethoven — fan un paper de comparses. No són una cançó. Són un efecte. Si a Bonn no hi hagués la Borsa negra ja fa uns quants mesos, és segur que els separatistes no serien avui a l'Ajuntament. Però encara que els separatistes, avui, desapareguessin, la Borsa negra seguiria corcant la vida de la ciutat i fent possible que tornessin el dia de demà. Una ciutat com Bonn, un país com Renània, portant aquest corc a dintre, és necessàriament un camp propici perquè uns quants centenars d'homes es posin una gorra verda, o de color de gos com fuig; i surtin dient que ho arreglaran tot. L'espectacle d'aquests carrers central de Bonn ple de gom a gom d'una gentada que es veu que no ha fet res en tot el dia, és fastigós i lamentable. Anet de l'estació a la Plaça de Beethoven, i mentre feu els dos cents metres del trajecte se us acosten una cinquantena de persones — homes i dones — amb aire de misteri, i us fan la mateixa pregunta: — Vol canviar?

Tota aquesta gent porta les butxaques plenes de francs i el franc és avui a Renània un article de primera necessitat com el pa. El franc és el símbol de la llibertat de moviment. A Renània no circulen més trens que els de la «Regie» francesa, i la «Regie» no admet sinó francs. Qui no té francs no es pot moure de casa. Qui es vol moure o ha de moure's i no té francs, ha de comprar-ne. On? Les cases de canvi no en tenen mai. Els bancs tampoc. Però la Borsa negra n'està plena i que la Borsa negra n'estigui plena se'n cuiden, com és de suposar, els banquers i les cases de canvi. Darrera el taulell el robari tot és l'limit que al mig del carrer desapareixen. Els homes espiatges i les dones amb abrics de pells demanen, pels francs que tenen, el preu que volen, i la gent, sense defensa, ha de pagar el que li demanen, perquè el tren no espera ningú. Un franc que val a Berlín 25 mil milions de marcs, en val a Bonn, mentre nosaltres hi som, sis, set, vuit cents mil milions. El preu depèn de la negror de l'ànima del «borista».

Moralitat. Els separatistes són uns homes amb una gorra verda que diuen que si ells guanyen la Borsa negra s'haurà acabat. I la gent, cansada i morta de fàtic, pensa que tant de bo, ja la Borsa negra s'hagués acabat.

EUGENI XAMMAR

Bonn, novembre.

Una duquessa de Turingia

SANT Francesc de Sales escriu amb la ploma melitosa:

«La veritable vidua és, dins l'Església de Déu, una petita violeta de maris, que escampa una inefable suavitat per l'olor de la seva devoció i s'està gairebé sempre amagada sota les amples fulles de la seva abjecció... Ella es fa en els llocs frescos i no conreats, que no vol ésser calcigada per la conversa dels mundans, a fi de millor conservar la frescor del seu cor contra tots les cremors que li podria portar el desig dels béns, de les honores i fins encara de les amors.» Aquestes paraules les escriví l'amable Sant, flor de la cristiana cortesia, pensant en Santa Elisabet de Hongria, la filla del rei Andreu, maridada als tretze anys amb Lluís, landgrave, o diem-ne, duc de Turingia, mare quatre vegades, vidua als vint anys, i morta als vint-i-quatre. I quatre anys més tard Santa canonitzada.

La seva vida fou breu, com de liri o de rosa. I posat que Nostre Senyor li donà els dies ben comptats, volgué omplir-los de gràcia i prodigis. Nasqué l'any 1207, a Eisenach, un any abans que nasqués, a Montpeller, el nostre gran Rei En Jaume, amb qui en la seva descendència havia d'emparentar. Nasqué entre cançons i sons de lira. Anuncià als pobles la seva naixença en un estel bonastruc, que eixint de la bandada d'Hongria es corregué cap a la cavalleresca Alemanya, i fent un ater sobre la Turingia, il·luminà després tot el món. Aquesta infantina hongerica portà amb ella la pau. Del gromament del seu bressol, les terres escoltícoles s'entantaren i la guerra callà. Aquella bellíssima llegenda que reconta el nostre adorable Ramon Muntaner dels dotze ciris encesos a flor de cada un dels dotze apòstols, té el seu origen evident en la meravellosa llegenda àurea de Santa Elisabet de Hongria. Al fill de Dona Maria de Montpeller li tocà el nom de Jaume; a la filla de la Reina Gertrudis de Merània, li tocà el nom de Joan.

La fama de la nou nada d'Eisenach s'escampava per tot arreu, i arribà fins a les terres on aleshores senyorejaya Hermann, qui, ensems que landgrave de Turingia i de Hesse, era comte palatí de Saxònia. Era tot un senyor, poderós i temut. Diu un poema contemporani: Quan a algun lloc s'hi troba un rei o massa curt o massa llarg, o poc fet per donar l'alegria al seu reialme o al món, el Senyor de Turingia li pren la corona i la dona a qui bé vol. El nom d'aquest totpoderós Senyor de la Turingia es troba en el *Títol* i en el *Parafit* i en tots els monuments de la poesia nacional, encara. I el més gran poeta d'aquella època, Walther von der Vogelweide, l'ha celebrat magníficament. Per al seu fill Lluís, minyó de set anys, Hermann de Turingia cobejà la princesa d'Hongria, la fama de la qual li portà un monjo qui li contà que ell, que era estat cec, havia cobrada la vista i la claredat, perquè la filla del Rei Andreu li havia posat sobre les pupilles orbes els seus dits rosats com de l'Aurora. Tenia Isabel només que quatre anys, quan els seus pares Andreu i Gertrudis la lliuraren a l'honorada missatgeria que el duc de Turingia els havia tramès per demanar-la en matrimoni, per a quan fos arribada a l'edat núbil. Amb jocs i danses i música i cant de ministrils fou solemnitzada aquesta feta. Embolcada dins una roba de seda brodada d'or i d'argent, dins un bressol d'argent massís, fou tramesa la filla del Rei d'Hongria a la cort dels Turingians. Hom diu que en aquest bressol de Santa Isabel passaren a la ferestega Alemanya la indústria de les estofes sumptuoses i el luxe fastuós de l'Orient.

Així com un idíl·li, com una contarella de fades, comença aquella vida votada a tan tràgiques destinacions, i a la qual es pot aplicar aquell tercet dantes:

In te misericordia, in te pietate,
In te magnificenza, in te s'aduna
Quantunque in creatura è di beatate.

I també aquelles altres expressions del nostre Ausias March:

Plena de seny, Liri entre caris.

El casal dels Reis d'Hongria, com un bell arbre, estengué les seves branques per damunt tota la vella Europa. A les baronícoles i aspres virtuts dels Ladislavs i dels Estevas, eixits d'aquella soca, Elisabet afegí un perfum humil de violeta i una unció de bàlsam escampat. I tota una costellació de Santes de sang real muntaren al cel amb ella: la seva pròpia filla Gertrudis de Turingia, la seva tia Edvígis de Silèsia, i ses cosines o nètes Agnès de Bohèmia, Margarida d'Hongria, Cunegunda de Polònia, i la, per nosaltres més cara, Elisabet de Portugal, besneta d'Isabel d'Hongria, neta de Jaume I i filla de Pere III.

Però la Santa Duquessa de Turingia, el nom de la qual duu el calendari el dia 19, és el diamant entre les perles, és la rosa del ramell.

LLORENÇ RIBER

"Fundació Bernat Metge"

Els records de Sòcrates

La Fundació Bernat Metge inaugura la seva sèrie de clàssics grecs amb una de les obres més suggestives i, en molts de casos, més actuals, que ens ha llegat l'antiguitat: els «Records» de Sòcrates, per Xenofont, títol més ineluctable, per el traductor ha substituït el vulgar entre nosaltres, de «Memòries».

Fins a mitjan segle passat, s'havia cregut que els «Records» constituïen la font més fidel d'informació sobre la persona i la doctrina socràtiques. Es veia en els diàlegs de Plató una idealització desviadora, en els de Xenofont, el Sòcrates històric tot el més, és comèdia, que Xenofont, «la teia menys filosòfica» d'entre el cercle d'amics del divi escaneur, home essencialment pràctic, mescla, per parlar en termes d'avui de sportman i d'assagista, no havia comprès sinó els calcs «dals» de l'ensenyament socràtic, però la profunditat del seu esperit, la transcendència renovadora de la seva moral li havien escapat.

L'any 1874 aparegué el primer atac a fons contra els «Records». Krohn, en el llibre «Sòcrates i Xenofont», va intentar de demostrar que una bona part de l'obra consisteix en interpellacions, que de verament xenofontines, és a dir, per setp, de verament socràtic, n'hi ha molt poc. Des d'aleshores, la lluita ha estat vivíssima, tant enfront del text, com de les idees, els contraris de Xenofont ho han extremat tant, que llur exageració se'ls ha girat en contra. Entre tota aquesta literatura, sobresurt l'obra monumental de K. Joël: «El Sòcrates autèntic i el xenofontí», dos volums formant un conjunt de dues mil pàgines: la seva tesi és que Xenofont presenta no un Sòcrates autèntic, sinó una vista a través del cinic Aristenes. Per altra banda, els qui creien en nombroses interpellacions existents en el text dels «Records», arribaven a deduir-ne el que se'n podia creure autèntic a unes deu pàgines de l'edició Teubner, que el text tradicional ocupa 165. Admre que Xenofont hagués conegut mai Sòcrates, hom ha negat.

Cap als nostres dies, però, sembla haver-se restablert l'ordre, sembla

qual Plutarco de la que ens descriu els fets — i potent afegir també els homes — com si els tinguéssim davant dels ulls. Es aut un gest, una composició de loc, sempre un parlar viu, plàstic. Els interlocutors són diversíssims: tirans, sofistes, deixebles, amants, amos i fills, mania, ciutadans, aristòcrates, aspirants a polítics i desenganyats de la política, futurs estratèges, corfians, perseguïdors de sofistes, i fins i tot bufats, els altres modestos, els una intel·ligència, els altres incapaços de resistir, ni tan sols de comprendre, la fina ironia que els va entortolligant, estretynent, arrencant-los, talment, la veritat que no havien soplat, dins d'ells, l'interès en mig de la corrupció, savi en mig de la improvisació, és el Sòcrates popular i fàcil, — diu Carles Riba — condemnant per una suspicció popular i vindicant en la seva perfecta i més aparent unitat de filosofia. I aquesta filantropia, aquest amor, en els homes, consisteix, a fer-los relacionar, en les coses de la terra i en el que elles són en el que elles són, en respecte de l'home, a fer-los flexionar sobre els seus éssers, a fer-los, envers els altres, envers l'Estat, envers els deus providents i amorosos. No es requereix cap a la idea del Bé en si, com el Sòcrates platònic, és un Sòcrates arrau de terra, el Sòcrates de que ens parlava Ciceró, que havia fet entrar la filosofia a les cases dels Sòcrates, en avui, per tot hom. Naturalment, hi ha hagut qui ha trobat aquestes doctrines massa planes; però, qui li ha de més planer que els preceptes del dument, «Aquests censors», diu el Decalóg, ha respost algn, aquest nostre protòtipus — el mal sentit Platónic, dels Sòcrates fonamentalment còsmos per més vents de romanisme i d'anarquia, potser comprendran tot el que hi ha d'eternament eficaç en aquest «Records» tan persusius de tot, d'una doctrina tan arran de terra, evangeli per a la formació del caràcter, segons la frase de Wessendorf, llibre del ciutadà perfecte. I als aparadors que no es neguen, l'any 1900, d'ésser un home simplement, zenòpic.

El nostre autor, doncs, figura que entre nosaltres els «Records» de Sòcrates pugun ésser un dia un llibre popular, més encara, retallant, les del que calgui, un llibre d'escola. Tolstoi, que en aquestes obres trobava una explicació a la seva pròpia abstracció, havia expressat aquest desig. Per als que llegessin el grec, el professor Carles de Riba ha preparat un text a base dels millors exemplars, els de Gilbert, Mueke i Marchant, aferrant-se a la tradició dels millors manuscrits en tot allò que no sigui evidentment errat o corrupte. Per al lector dels nostres dies, en una traducció simple i clara, en un entàl·lo popular, expressat, de diari, com el diu, però, al no com sempre els diaris són escrits, sino com sempre haurien d'ésser-ho.

Breviari crític

ELS POETES D'ARA. Col·lecció d'Antologies dirigida per Tomàs Garcés

III. I. d'arzer

En tota les estores d'activitat a un període intens de reforma ha de seguir un altre de relativa repòs per afirmar i consolidar els progressos realitzats. Els conceptes de progrés, sistema i conservadurisme són també perfectament aplicables al camp de la llengua literària. Ara abans d'entrar en una nova etapa de depuració lingüística, la prudència ens aconsella esperar que les reformes lèxiques, morfològiques i sintàctiques, adoptades per les darreres generacions, arrel·lin i fructifiquin en la llengua quotidiana i popular. I jo em felicito de veure que l'eminent codificador de la nostra llengua literària, Enric Fontana, Brindat, obrint actualment el seu manuscrit biogràfic en aquest sentit conservador que vine d'indicar, i es dediqui principalment a difondre amb les seves lluminoses explicacions i els seus penetrants comentaris les reformes gramaticals ja reconduïdes avui ha per al mateix i acceptables per la majoria dels escriptors i língüistes en una i l'altra vinya de la realitat en alguns altres, ens inclina a fer una aturada en el camí de la reforma lingüística i a fer un examen retrospectiu per veure quines reformes són viables i a quines cal renunciar per ara.

Si el poble amb prou fines compren la llengua d'ara, gran part dels nostres poetes que s'adhereixen a la pràctica, avui en dia en la nostra obra, amb el mateix dalt que fins ara, sense aturar-nos, sense girar per uns moments als ulls a la gran massa del poble qui roman lamentablement en l'indiferència! Cal també que ens fem una altra consideració. L'evolució d'una llengua, és cert, ha d'anar guiada per la veu dels gramàtics i dels lingüistes; però aquest gramàtic no ha d'ésser absorbent i absolut que s'exposi al risc de preposar la Revolució lingüística que faria la llengua popular al al poble que parla tota la seva vida, absolut dels seus destins i pogués crear llibrement totes les condicions de la seva vida. Cal no oblidar que la llengua és perfectament orgànica i que no pot ésser creada de nou, sinó que el poble que la parla segueix en plena llibertat els camins de la seva història. L'evolució que els elements intel·lectuals imprimen a la nostra llengua en cas de no voler aturar-se en l'empresa de depuració a ultrança, no seria amb tota seguretat la que espontàniament en resultaria de la mateixa vida: és la nostra llengua convertida en instrument d'expressió, autònom i integral de tota la vida espiritual i material del poble.

Ara el català literari l'hem portat a una altura en la qual comença ja a ésser com un aire enrareït i massa sobtat per ésser respirat per la massa. Són poquíssims els escriptors i poquíssims els lectors que han sabut elevar el seu llenguatge conservant la densitat popular necessària per a arribar a la comprensió de tots. Heu a qui explodirà la paradoxa d'una plèiade de poetes que tot i posant fonamentalment un sentit popular, no són ni poden ésser populars. Jo que amb aquestes notes crítiques del «Breviari» me'n he proposat tot un munt de feines, no he pogut escatpar fermes elides que temerà l'Intelligència i l'entusiasme literari exercit avui aquest punt de vista a la consideració dels codificadors de la nostra llengua i a la dels nostres poetes i escriptors.

M. DE MONTOLIU

Butlletí internacional

19 de novembre de 1923

POINCARÉ I STRESEMANN Els discursos pronunciats diumenge a Berlín pel canceller Stresemann, davant el comitè central del seu partit populista, i per M. Poincaré a Neuilly, en l'acte inaugural del monument a les víctimes de la guerra, no han servit per apressar gens la solució de la perillosa crisi actual d'Europa.

M. Poincaré ha insistit altra volta en tots els tònics dels seus discursos anteriors. Ha ratificat absolutament la tesi francesa de les reparacions i de les garanties, ja prou coneguda. I ha accentuat encara la intransigència de la seva posició, en assegurar, contra les amenaces categoriques de Mussolini, que França no evacuarà els territoris ocupats fins a cobrar les reparacions que li són degudes pels Tractats, ni deixarà d'imposar a Alemanya les sancions que calguin si el govern de Berlín no satisfà les demandes franceses en la qüestió de la tornada de l'ex-príncep imperial i del control militar que han d'exercir les potències aliades.

No cal insistir en la gravetat extraordinària que té en, en aquests moments, les paraules de M. Poincaré, ni en les complicacions que impliquen incidents com el de Leipzig, on quatre sots-oficials alemanys han detingut i insultat un oficial belga pertanyent a aquesta comissió internacional del control militar.

El canceller Stresemann, en el seu discurs, ha justificat la seva conducta, des d'un punt de vista purament germànic, explicant la cessació de la resistència passiva per la impossibilitat absoluta de seguir sostenint-la i costejant-la. Ha afegit que, en el joc de la política internacional, França resta isolada, car Itàlia ha secundat l'actitud d'Anglaterra i dels Estats Units, i Bèlgica, davant els darrers esdeveniments, vacilla.

De l'actitud d'Itàlia, com de fet, ja no és possible dubtar-ne. Les paraules de Mussolini, que comentaven suau, són prou enèrgiques i prou precises. Heu a qui el seu text literari, amb les acotacions que hi afegeixen els diaris italians:

D'altra parte, ecco un episodio recente di questa collaborazione italo-inglese. Quando si è trattato di invitare gli Stati Uniti a riprendere parte ad una Conferenza internazionale, l'Italia ha aderito al punto di vista inglese. Oggi, ad esempio, siamo di nuovo innanzi ad un punto drammatico di questa storia. Ieri ed oggi una questione occupa la Conferenza degli ambasciatori a Parigi: il controllo militare e il ritorno del Kronprinz. Ebbene, anche su questo argomento di palpitante attualità, mi si permetta la frase giornalistica, l'Italia e l'Inghilterra sono d'accordo. Bisogna dire chiaramente che la richiesta di estradizione del Kronprinz è un errore, significa cacciarsi in un vicolo cieco ancora una volta... (approvazioni) dal quale non si potrà uscire se non complicando di nuovo la situazione. Soprattutto mi preme di dichiarare in questo momento che il Governo italiano non potrebbe approvare un'ulteriore occupazione di territori tedeschi. (Approvazioni unanime).

Quan es reuní avui la Conferència d'Ambaixadors, Anglaterra i Itàlia votaren unides contra França. Què farà Bèlgica? Si vota amb Anglaterra i Itàlia, obligarà França a acceptar la tesi britànica en les qüestions de la tornada de l'ex-Kronprinz i del control interaliat. Si vota amb França, l'Entesa restarà pràcticament dissolta.

JOAQUIM PELLICENA I CAMACHO

DE L'ORIENT

La discòrdia en la Petita Entesa

A la proximitat de la reunió de la Petita Entesa es tradueix en una gran activitat, sobretot de premsa. De les nacions més interessades en la preparació d'una reunió afectuosa, són Romania i Txecoslovàquia. Iugoslàvia, deixant-se emportar dels aires de glòria que d'algun temps en aquesta banda, i més d'ença de la victoriosa aventura amb Bulgària, bufen tota el seu cel, és qui menys propicia es manifesta a l'amical concòrdia. I no serà així perquè aquest cel estigui ras i net de núvolades. De dia en dia, malgrat la cura que posa el Govern a ofegar-lo, el moviment separatista cundeix. Ja no són els croates sols els qui manifesten públicament la disconformitat amb el règim centralista i els eslovens, amb la mateixa o major animositat encara, combaten totes les disposicions que fereixen en poc o en molt llurs drets racials o en dificulten la lliure execució. En els treballs de la Sceptxina (parlament) els ministres s'han quedat sense l'apoi de gairebé totes les minories, la qual cosa, si no els impossibilita la tasca governamental, és, amb tot, una dificultat possible i una amenaça. Debades els democràtics intentaren de formar un bloc d'oposició. Els clericals no es mostraren propicis a accedir-hi. Els croates segueixen llur sistema de reserva i a Belgrad no saben que pensar-se del que preparen, nidel que ja han fet amb referència a llur particular programa. Els agraris fan aiximateix política separada. Les negociacions amb els musulmans de Macedònia agrupats entorn de la «Gentia», després de durar molt de temps, no tingueren resultat positiu per mor de resultar inacceptables les proporcions de reforma agrària a Macedònia que aquells havien fet. Alguns diputats turcs si que s'uniran a la majoria.

Els croates tenen l'interès concentrat en les gestions que fa M. Raditx a Londres. Hom espera que l'èxit acompanyi els esforços del cap croata. El «Zagreb» i Tagblatt diu que no és pas especialment croata la qüestió així anomenada, sinó més aviat administrativa i governamental que interessa a tot el nou territori, els croates i eslovens, de la mateixa manera que els serbis que havien pertangut a la desapareguda monarquia hapsburguesa, als alemanys, magiars i altres minories que procedien d'Àustria-Hongria estan agregades a l'actual Estat. Això explica que molts d'aquests subdits ingoelsau simpatitzessin amb el moviment que M. Raditx acabadilla. Si aquest no hagués donat un caràcter tan exclusiu a la seva obra, indubtablement els eslovens i fins els serbis l'apoiarien obertament. No cal dir que també s'hauria endut l'opinió favorable dels macedonis, que també es queixen dels mateixos mals.

El feixisme, estenent-se pel món en variades manifestacions epidèmiques, també ha tingut a Sèrbia l'expressió de suficiència en el propi esforç que n'és la característica. Per això deien en començar que no es volia aplanar davant les petites exigències que ses associades, en la reunió de la Petita Entesa poguessin fer-hi. I d'això se'n temen no solament Txecoslovàquia i Romania, sinó alguns, pocs, serbis que comprenen que un Estat tan complex requereix bastant d'activitat política. El periòdic oficios romanès *Orient*, en un llarg article dedicat a combatre les intemperàncies serbes, acusa la premsa de Belgrad d'excitar els ànims contra la correntia amistosa que havia existit i hauria d'existir sempre entre tots dos països. Rebutja diverses acusacions de diaris serbis, i protesta contra la campanya iniciada per excitar el Govern a reivindicar la possessió de tot el Banat de Temesvar, que actualment senyoregen a mitges amb Romania. La població d'aquesta regió en ja majoria és romanesa. També respon a les objeccions de tancaments d'esglésies i d'escoles en termes semblants als que retrèien la setmana passada. Per acabar els fa avinent la campanya que els hongaresos han iniciat de separació entre els pobles que l'envolten, procurant debilitar-los, per a tornar-los a dominar quan passin les circumstàncies transitoris que obligaren a l'actual formació de les nacions orientals.

J. M. CASAS.

